

EUROPOS SKAITMENINĖ DARBOTVARKĖ

Nuo 1995 m. informacinių ir ryšių technologijos (IRT) padėjo didinti našumą ir stiprinti augimą ES^[1]. Per pastaruosius tris dešimtmečius dėl vadinamosios technologinės konvergencijos beveik išnyko ribos tarp telekomunikacijų, transliavimo ir IT. 2015 m. Komisija pradėjo vykdyti bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją, siekdama pateikti esminių pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų tokiose srityse, kaip e. prekybos didinimas, autorių teisės, e. privatumas, skaitmeninių teisių suderinimas, suderintos PVM taisyklės ir kibernetinis saugumas.

TEISINIS PAGRINDAS

Nors Sutartyse nėra jokių specialių nuostatų dėl IRT, ES gali imtis atitinkamų veiksmų, pasiremdama tokia sektorių ir horizontaliaja politika, kaip: pramonės politika (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 173 straipsnis; konkurencijos politika (101–109 straipsniai); prekybos politika (206–207 straipsniai); transeuropiniai tinklai (TEN) (170-172 straipsniai); moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra bei kosmosas (179-190 straipsniai); teisės aktų nuostatų, skirtų vidaus rinkos sukūrimui ir veikimui, suderinimas (114 straipsnis); laisvas prekių judėjimas (28, 30 ir 34-35 straipsniai); laisvas asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas (45-66 straipsniai); švietimas, profesinis mokymas, jaunimas ir sportas (165 ir 166 straipsniai); taip pat kultūra (167 straipsnis). Tai pagrindiniai Europos skaitmeninės darbotvarkės elementai.

TIKSLAI

Įsigaliojus Lisabonos strategijai, [Europos skaitmeninė darbotvarkė](#)^[2] buvo parengta kaip viena iš Komisijos priimtų septynių pavyzdinių strategijos „Europa 2020“ iniciatyvų. Šia 2010 m. gegužės mėn. paskelbta iniciatyva siekiama apibrėžti lemiamos svarbos funkciją, kurią turės atlikti IRT, jei Europa nori sėkmingai pasiekti 2020 m. plataus užmojo tikslus. Siekdama užtikrinti sąžiningą, atvirą ir saugią skaitmeninę aplinką, Komisija nuosekliai formavo [bendrają skaitmeninės rinkos strategiją](#), paremtą trimis ramsčiais: geresnės prieigos prie skaitmeninių prekių ir paslaugų suteikimu vartotojams ir įmonėms visoje Europoje, tinkamų sąlygų skaitmeniniams tinklams ir paslaugoms plėtotis sudarymu ir maksimalaus skaitmeninės ekonomikos augimo galimybių panaudojimu.

[1]Skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinė – <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>

[2]Europos skaitmeninė darbotvarkė — <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/europe-2020-strategy>

LAIMĖJIMAI

1998 m. sausio 1 d. atvėrus telekomunikacijų rinką laisvai konkurencijai ir pradėjus jos įgyvendinimą, buvo pateikti pagrindiniai pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų projektai, kurie bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje buvo laikomi prioritetiniais.

Pirmiausia dėl geresnės prieigos prie skaitmeninių prekių ir paslaugų suteikimo vartotojams ir įmonėms visoje Europoje ir dėl ES aprūpinimo pažangia naudotojų teisių ir vartotojų bei įmonių apsaugos sistema, įskaitant:

- žemesnes [elektroninių ryšių](#) kainas ir tarptinklinio ryšio mokesčių panaikinimą 2017 m. birželio 14 d. („Tarptinklinis ryšys savo šalies kainomis“)^[3];
- geresnį interneto junglumą visiems užtikrinant visa apimančią plačiajuostį ryšį, pirmiausia pasitelkiant mobiliojo ir palydovinio plačiajuosčio ryšio pažangą siekiant gigabitinio junglumo visiems pagrindiniams socialinę ir ekonominę pažangą skatinantiems subjektams, suderintai naudojantis [470–790 Mhz dažnių juosta Sąjungoje](#) ir iki 2020 m. atveriant prieigą prie 5G spartos mobiliojo interneto; bendrą ES [koordinuoto 5G teikimo rinkai 2020 m.](#) tvarkaraštį; nemokamo belaidžio vietinio tinklo (Wi-Fi) tiekimą piliečiams ir turistams belaidžio ryšio zonose viešose vietose visoje Europoje pagal programą „WiFi4EU“^[4]; aukštos kokybės 700 Mhz dažnių juosta; taip pat Europos plačiajuosčio ryšio tinklų fondą (skirtą skaitmeninių tinklų infrastruktūrai remti);
- geresnę vartotojų apsaugą telekomunikacijų srityje priėmus teisės aktus dėl privatumo (Direktyva 2009/136/EB) ir duomenų apsaugos (Direktyva 95/46/EB), papildomai patobulintus nauja duomenų apsaugos reglamentavimo sistema ([Reglamentas \(ES\) 2016/679](#) ir [Direktyva 2016/680](#)); sustiprinus Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA)^[5] įgaliojimus 2013 m. balandžio 16 d. priėmus [Parlamento rezoliuciją](#), po jos buvo priimtas [Komisijos pasiūlymas](#) ir surengtas Talino aukščiausiojo lygio susitikimas; sukūrus internetinės vartotojų ir interneto prekyautojų ginčų sprendimo platformą^[6]; sukūrus internetinę platformą ([giponet.org](#)), kuri turi padėti pasiekti, kad interneto valdymo įgyvendinimas būtų demokratiškesnis ir patogesnis naudotojams^[7]; priėmus [teisės aktus dėl geografinio blokavimo](#), kuriais siekiama išvengti tiesioginio ir netiesioginio diskriminavimo dėl pilietybės, gyvenamosios ar įsisteigimo vietos komercinės veiklos subjektams ir vartotojams vykdant tarpvalstybinius sandorius ES; suteikiant leidimus naudoti autorių teisių saugomą turinį spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims; įvedus Europos bendrojo pagalbos

[3]2017 m. birželio 14 d. Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Maltos, Europos Parlamento ir Europos Komisijos paskelbtas bendras pareiškimas https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/STATEMENT_17_1590

[4]Tarybos priimtas 2017 m. spalio 9 d. <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2017/10/09/free-wifi4eu-internet-hotspots/>

[5][Reglamentas \(ES\) 526/2013](#).

[6]Platforma galima naudotis šiuo adresu: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>, o papildomos informacijos galima rasti čia: http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/adr-odr/index_lt.htm

[7]2015 m. balandžio 22 d. pradėjo veikti Komisijos ir Pasaulinio interneto politikos stebėsenos centro (GIPO) kartu sukurta platforma.

telefono numerį 112 ([Direktyva 2009/136/EB](#)), karštosios pranešimų apie dingusius vaikus linijos 116 000, pagalbos vaikams telefono linijos 116 111 ir psichologinės pagalbos linijos 116 123 numerius; užtikrinus teisę per vieną darbo dieną pakeisti fiksuoto ar judriojo ryšio operatorių išlaikant savo senąjį telefono numerį (numerio perkeliamumas, Direktyva 2009/136/EB).

Taip pat, norėdama sukurti tinkamas sąlygas plėtotis skaitmeniniams tinklams ir paslaugoms ES lygmeniu, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC) (įsteigta [Reglamentu \(ES\) Nr. 2018/1971](#)) užtikrina nacionalinių reguliavimo institucijų ir Komisijos bendradarbiavimą, skatindama taikyti geriausią patirtį ir bendrus metodus, sykiu vengiant nenuoseklaus reguliavimo, kuris galėtų iškreipti konkurenciją bendrojoje telekomunikacijų rinkoje. Dažnių spektro valdymo klausimu daugiametėje radijo spektro politikos programoje nustatytos politikos kryptys ir tikslai, būtini norint strategiškai planuoti ir derinti radijo spektro naudojimą. Taip užtikrinamas vidaus rinkos veikimas visose Sąjungos politikos srityse, susijusiose su spektro naudojimu, kaip antai elektroninių ryšių, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir kosmoso, transporto, energetikos, garso ir vaizdo politikos.

Igyvendinant Europos skaitmeninę darbotvarkę taip pat siekiama visapusiškai išnaudoti skaitmeninės ekonomikos augimo potencialą skatinant skaitmeninius įgūdžius ir itin našias kompiuterines sistemas, skaitmeninant pramonę ir paslaugas, plėtojant dirbtinį intelektą ir modernizuojant viešąsias paslaugas^[8]. Siekiant vartotojams, savo šalyje sumokėjusiems už internetines turinio paslaugas, suteikti galimybes naudotis šiomis paslaugomis ir lankantis kitoje ES šalyje, buvo priimtos [naujos skaitmeninių paslaugų perkeliamumo taisyklės](#), kurias pradėta taikyti 2018 m. balandžio 1 d.

Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusi Europą – vienas iš svarbiausių ES prioritetų šiuo metu. Neseniai paskelbtuose komunikatuose dėl [dirbtinio intelekto](#)^[9] ir [duomenų strategijos](#)^[10] Komisija pabrėžė, kad viena iš pagrindinių skaitmeninės ekonomikos varomųjų jėgų yra bendrosios duomenų, visų pirma pramoninių ir komercinių duomenų, rinkos sukūrimas.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Parlamentas remia tvirtą ir pažangią IRT politiką ir labai aktyviai dalyvauja priimant šios srities teisėkūros procedūra priimamus aktus. Jis taip pat nuolat padeda išlaikyti dėmesį IRT klausimams, teikdamas savo iniciatyva parengtus pranešimus ir klausimus, į kuriuos atsakoma žodžiu ir raštu, atlikdamas tyrimus^[11], rengdamas praktinius seminarus^[12], priimdamas nuomones bei rezoliucijas, taip pat ragindamas labiau koordinuoti nacionalinius veiksmus, kuriais siekiama plėtoti paslaugas visos Europos mastu, teikti didesnę ES paramą IRT moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai^[13].

[8]Estijos ministras pirmininkas Jūri Ratas Talino aukščiausiojo lygio susitikime skaitmeniniais klausimais.

[9][COM\(2020\)0065](#).

[10][COM\(2020\)0066](#).

[11]EP idėjų kalvė („Think Tank“) <http://www.europarl.europa.eu/thinktank/lt/home.html>

[12]Europos Parlamento komitetai: <http://www.europarl.europa.eu/committees/lt/events-hearings.html>

[13]2013 m. Europos Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto parengtas tyrimas „Bendrosios skaitmeninės rinkos visuotinė plėtra“: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/507481/IPOL-IMCO_ET\(2013\)507481_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/507481/IPOL-IMCO_ET(2013)507481_EN.pdf)

[Parlamentas pabrėžė](#), kad reikia naudoti vadinamojo skaitmeninio dividendo dažnių spektrą siekiant užtikrinti plačiajuosčio ryšio galimybes visiems ES piliečiams, ir pabrėžė, kad reikia imtis tolesnių veiksmų norint visiems piliečiams ir vartotojams užtikrinti visuresę prieigą prie sparčiojo plačiajuosčio ryšio, skaitmeninį raštingumą ir kompetenciją. Sykiu Parlamentas labai skatina [technologijų neutralumą](#), tinklo neutralumą ir tinklo laisves visiems ES piliečiams, taip pat priemones, užtikrinančias galimybes gauti prieigą prie paslaugų ir programų ar naudotis jomis per telekomunikacijų tinklus, paisant piliečių pagrindinių teisių ir laisvių. Tokiomis priemonėmis taip pat būtina užtikrinti, kad interneto paslaugų teikėjai neapribotų asmens galimybių naudotis turiniu ir programomis ir (arba) pasirinktomis paslaugomis^[14].

Parlamentas nuolat stiprina šias garantijas tvirtindamas teisės aktus. Jis bendrosios skaitmeninės rinkos kliūčių šalinimą ir ES telekomunikacijų taisyklių pritaikymą šiandienos skaitmeniniams ir duomenimis grindžiamiems produktams bei paslaugoms laiko prioritetu siekiant, kad Europos paslaugų sektorius būtų maksimaliai skaitmeninamas, nes taip sukuriama naujų darbo vietų ir galimybių. Siekiama padidinti tarpvalstybinę prekybą, suderinti skaitmeninių sutarčių taisykles, užtikrinti įperkamas tarpvalstybines siuntinių pristatymo paslaugas, remti laisvą ne asmens duomenų judėjimą ir nustatyti paprastesnes PVM deklaravimo procedūras. Todėl Parlamentas pagerino prieigą prie duomenų ir jų perdavimą, nustatydamas tinklo neutralumo standartus, suderindamas 470–790 MHz dažnių juostos naudojimą, remdamas visiems prieinamą nemokamą belaidį vietinį tinklą miestuose ir kaimuose (pagal programą „Wifi4EU“), investuodamas į itin našias kompiuterines sistemas ir mokslo debesijos paslaugas (Europos atvirojo mokslo debesija) ir panaikindamas tarptinklinio ryšio tarifus ES teritorijoje. Parlamentas pradėjo ir baigė svarbų teisėkūros darbą dėl [priemonių sparčiojo elektroninio ryšio tinklų diegimo sąnaudoms mažinti](#)^[15] ir dėl [Reglamento dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje siekiant sudaryti palankesnes sąlygas elektroniniam verslui](#).

Be to, Parlamentas sėkmingai užbaigė teisėkūros darbą dėl duomenų apsaugos pagerinimo. Jis apima [duomenų apsaugos sistemos ir kibernetinio saugumo taisyklių](#) reformą, Europos IRT saugumo sistemos sukūrimo patvirtinimą, IRT sertifikavimo ES organizavimą, investicijų į svarbiausius kibernetinio saugumo pramonės pajėgumus skatinimą, pagrindinės teisės – veiksmingos fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis – užtikrinimą ([Direktyva \(ES\) 2016/680](#)) ir fizinių asmenų apsaugą, kai tvarkomi jų asmens duomenys ir tokiems duomenims laisvai judant ([Reglamentas \(ES\) 2016/679](#)). Pastaruoju reglamentu siekiama ištaisyti šiuos trūkumus: nenuoseklų duomenų apsaugos taisyklių įgyvendinimą Sąjungoje, teisinį netikrumą ir plačiai paplitusią visuomenės nuomonę, kad užtikrinant fizinių asmenų apsaugą susiduriama su didele rizika (ypač vykdant veiklą internetu). Neseniai Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas (LIBE), siekdamas sudaryti palankesnes sąlygas

[14] [2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija](#) dėl atviro interneto ir tinklo neutralumo Europoje.

[15] [Direktyva 2014/61/ES](#).

verslui, balsuodamas pritarė taisyklėms dėl teisės į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje^[16].

Parlamentas atidžiai stebi, kaip Komisija įgyvendina bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos veiksmų planą, ir šiame kontekste priėmė rezoliuciją „[Bendrosios skaitmeninės rinkos akto rengimas](#)“. Parlamentas šiuo metu skiria daug dėmesio teisėkūros darbui ir reaguodamas į bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją ir pirmiau minėtą rezoliuciją rengia pasiūlymus, apimančius tokius klausimus, kaip nepagrįstas geografinis blokavimas^[17], tarpvalstybinis siuntinių pristatymas^[18], tarpvalstybinis internetinio turinio paslaugų perkeliamumas^[19], Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje peržiūra^[20], audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos^[21], internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutartys^[22] ir skaitmeninio turinio teikimo sutartys^[23].

Mariusz Maciejewski / Kristine Næss / Frédéric Gouardères / Arthur-Edouard Hess
04/2020

[16][COM\(2017\)0010](#).

[17][COM\(2016\)0289](#).

[18][COM\(2016\)0285](#).

[19][COM\(2015\)0627](#).

[20][COM\(2016\)0283](#).

[21][COM\(2016\)0287](#).

[22][COM\(2015\)0635](#).

[23][COM\(2015\)0634](#).

